

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «КОВЕЛЬСЬКИЙ ПРОМИСЛОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ЛНТУ»**

Історія державності і культура

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОГО СТУПЕНЯ ФАХОВИЙ
МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР ДЕННОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ
ВСІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

УДК 94:930.85(477)(072)

I-90

Історія державності і культура: Методичні рекомендації для організації семінарських занять / укладач Наталія Шимчук – Ковель, 2025

Семінарські заняття з освітнього компонента «Історія державності і культура» є важливою складовою аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи. Метою даних методичних рекомендацій є забезпечення здобувачів освіти планами семінарських занять.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття з освітнього компонента «Історія державності і культура» є важливою складовою аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи здобувачів освіти. Готуючись до семінарського заняття здобувач освіти повинен вивчити матеріал теми за лекціями, підручниками, першоджерелами, додатковою навчальною літературою. Перевірити отримані знання, даючи відповіді на запитання для самоперевірки. Підготувати доповідь з теми. Протягом семестру рекомендується виконати одне творче завдання, а також написати один реферат та репрезентувати їх на семінарському занятті. Здобувач освіти повинен бути готовим до тестового опитування.

Вимоги до учасників семінарського заняття:

- обов'язково прочитати текст конспекту лекції, першоджерела та рекомендовану додаткову літературу;
- підготуватися до виступу на семінарі;
- підготувати відповіді на запитання;
- викладати думки своїми словами, а не завченими фразами, формулюваннями;
- будувати виступ згідно з планом, користуючись конспектом лише в разі цитування першоджерел;
- враховувати, що виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку;
- вільно триматися перед аудиторією, грамотно і переконливо говорити;
- брати активну участь в обговоренні всіх питань семінару;
- після відповіді товариша вміти прокоментувати основне положення проблеми, задати йому додаткове запитання;
- для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи: цитати з тексту першоджерела, або думки, істинність яких обґрунтована.

На семінарських заняттях використовуватимуться різні форми та методи контролю знань: усне та письмове опитування, дискусія, захист рефератних робіт та їх обговорення, презентацій творчих робіт, тестові опитування.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1: Культура Княжої доби (IX – XIV ст.)

У цій темі необхідно зауважити, що у розвитку культури Київської Русі проявлялися як загальні закономірності, так і національні особливості. Її основа — самобутня культура східнослов'янських племен. Принциповим рубежем у розвитку культури стало прийняття християнства. Значним був вплив візантійської культури. На відміну від Західної Європи, на Русі держава не підпала під владу церкви, і, відповідно, в культурі світські елементи були сильнішими. Намітилася прогресивна тенденція диференціації духовної культури. У відносно короткі терміни Київська Русь зробила величезний крок, вийшовши на загальноєвропейський культурний рівень, а в деяких її сферах перевершивши його. Нові віяння в культурі, більша регіональна своєрідність з'явилися у зв'язку з феодалною роздрібненістю. Однак для закріплення і розвитку культурної динаміки Русь потребувала відновлення політичної єдності. Розвиток цієї культури припинила монголо-татарська навала.

Варто відмітити, що складні та багатогранні процеси походження народів та їхніх культур постійно привертають до себе увагу. За свою багатовікову історію український народ створив велику культуру, зробив значний внесок у світову культуру. Українська культура пройшла складний шлях. Вона увібрала у себе кращі надбання минулого, збагатилась культурами інших народів. На цьому шляху було багато досягнень та втрат.

Питання до самоконтролю

1. В чому полягає зв'язок культури Київської Русі та культури античності?
2. Який був культурний зв'язок Київської Русі з Візантією та іншими сусідніми країнами?
3. Чому вважається, що києворуська культура є якісно новим етапом в розвитку слов'янської культури?
4. Які заслуги перед українською культурою Володимира Великого та Ярослава Мудрого?
5. Дати характеристику основних центрів давньоруської культури.
6. Чому монастирі стали осередками культурного і духовного життя?
7. Яка роль Києво-Печерської лаври у розвитку культури Київської Русі?
8. Чому християнізація стала рушієм нового культурного процесу?
9. Що таке «Руська правда»?
10. Яка ідея «Слова о полку Ігоревім»?
11. Що таке графіті?
12. Який зв'язок культурної спадщини Київської Русі і сучасності?

Завдання для тестової перевірки знань здобувачів

1. Князь, при якому культура Київської Русі досягла найвищого розвитку:
а) Володимир Великий; б) Ярослав Мудрий; в) Володимир Мономах.
2. Герой народного епосу, реальна історична особа:

а) Ілля Муромець; б) Добриня Микитич; в) Альоша Попович.

3. Правильно розташуйте прізвища:

а) відомий мандрівник, географ XI ст.;

б) давньоруський художник;

в) письменник-публіцист XI ст., перший митрополит з руських;

г) видатний літописець, батько вітчизняної історії;

д) співець, виконавець билин та переказів XI ст., якого згадує автор «Слова о полку Ігоревім»;

е) скульптор, який зробив погруддя Я.Мудрого;

є) автор опери «Ярослав Мудрий»;

ж) автор драми «Ярослав Мудрий».

Іван Кочерга, М.М.Герасимов, Адам Бременський, Нестор, Григорій Майборода, Боян, Аліпій, Іларіон.

4. Правильно розташуйте дати:

а) заснування Києво-Печерського монастиря; б) побудова Софії Київської;

в) написання «Слова о полку Ігоревім»;

г) побудова Успенського собору Києво-Печерської лаври;

д) написання «Повісті минулих літ»;

е) побудова Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври;

є) заснування міста Житомира;

ж) побудова церкви Василя а Овручі;

з) зруйнування Десятинної церкви;

и) запровадження на Русі християнства.

1108 рік, 998 рік, 884 рік, 1051 рік, 1190 рік, 1037 рік, 1089 рік, 1240 рік, 1113 рік, 1187 рік.

5. Знайти зв'язок між датами:

а) 989-996 рр., 6 грудня 1240 рр., 1073-1089 рр., 1941 р., 2000 р.

6. Етнічна культура є базою:

а) світової культури; б) національної культури; в) сучасної культури.

7. Види культурної діяльності:

а) Матеріальна і духовна;

б) Репродуктивна (копіювальна) і творча (іноваційна);

в) Культурні традиції і новації.

8. Культурогенез – це

а) структура культури;

б) процес зародження і розвитку культури;

в) антропогенез;

г) генеза суспільного осмислення культури.

9. Культурогенез пов'язаний передовсім з:

а) трудовою діяльністю;

б) аналітичною діяльністю;

в) знаковою діяльністю;

г) когнітивною діяльністю.

10. Які сучасні підходи до розуміння культури?

а) антропологічний, соціологічний, філософський, аксіологічний, семіотичний, праксеологічний, ентелехійний;

б) цивілізаційний, сутнісний, регіональний, історико-археологічний,

часовий, расово-етнічний (національний), ентелехійний;

в) антропологічний, соціологічний, філософський, цивілізаційний, сутнісний, часовий.

Література

Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред.. В. Качкана та ін. / А. Беспалова . – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.
2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.
5. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.
2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. – 206 с.

Тема 2. Культура України в XIV – першій половині XVII ст.

В даній темі необхідно зосередити увагу на тому, що протягом XIV–XVI ст. древні українські землі стали основою формування ще однієї держави.

Необхідно розглянути та проаналізувати шовіністичну, колонізаторську політику шляхетської Польщі на українських землях і боротьбу українського народу проти її здійснення. Головну увагу при цьому звернемо на козацтво як військово-політичну силу, яка відіграла величезну роль в історії України. Представники козацтва виступали ініціаторами та бойовим ядром усіх великих збройних повстань проти поневолювачів, суспільний козацький ідеал надихав на боротьбу численні маси селянства, міщанства. Неможливо переоцінити внесок Запорізької Січі у державотворчість української нації, розвиток культури, підтримку братств. Важливо дослідити витоки, генезис і значення козацтва в історії України.

Необхідно зазначити, що у другій половині XIV ст. більша частина українських земель увійшла до складу Великого князівства Литовського. Україна об'єдналася з Литвою в одній державі як рівна з рівною. Самі литовці називали її Велике князівство Литовське, Руське і Жемантійське. Це найповніше відповідало національному та територіальному складу нової держави. Українські, білоруські та частково російські землі становили 9/10 загальної площі князівства. Населення українських земель не чинило опору литовським князям. Останні дотримувалися на захоплених землях правила: «Ми старину не рушимо, а новини не вводимо». Місцеві руські феодали зберегли свої володіння. Самі землі – Чернігів-Сіверщина, Київщина,

Поділля – залишились автономними.

В процесі розгляду питань необхідно зауважити, що руська (українська) мова була визнана офіційною. Зауважимо, що у збірнику законів 1565 року зазначено, що нею повинні писатися законодавчі акти, розпорядження, судові присуди, листи до українських магнатів, що стосувалися місцевих справ. Руська мова існувала у двох варіантах – північному (білоруському) і південному (українському). Сфера застосування української мови постійно розширювалася. На розмовну українську мову перекладаються тексти Євангелія, зокрема унікальна пам'ятка української культури – Пересопницьке Євангеліє. У його рукопису чітко виявлені фонетичні, граматичні, лексичні риси живої народної мови XVI століття.

Православна церква зберегла свої позиції в Литовському князівстві. Українські землі під Литовською зверхністю не знали суспільної боротьби на релігійному ґрунті. Володарі Литви виявляли толерантність щодо різних конфесій. Вона сформувалась усією історією цієї держави, що виступала своєрідним буфером між православним Сходом і католицьким Заходом.

Питання до самоконтролю

1. Звідки йшли впливи на українську культуру в литовсько-польську добу?
2. Як розуміти вислів М.Грушевського про «нашествіє галичан на Київ»?
3. Хто з учених – вихідців з України – дістав титул довговічного громадянина Болонії?
4. Які позитивні та негативні наслідки мало автономне перебування України в складі Литви та Польщі?
5. Описати роль братств у збереженні та розвитку національної культури.
6. У чому полягає значущість творчості письменників-полемістів: І.Вишенського та М.Смотрицького?
7. Як позначилося виникнення друкарства на розвитку культури та освіти в Україні?
8. Які архітектурні стилі виникають в Україні в цей період під впливом західних традицій? У чому їх специфіка?
9. Які наслідки для розвитку культури Берестейської унії?
10. Що зробили для розвитку української культури князь Костянтин Острозький і Петро Могила?
11. Хто такий Єлисей Плетенецький?
12. Який внесок в українській культурі Мелетія Смотрицького?
13. Яке значення козацтва в розвитку культурного життя України?
14. Якими були культурні надбання Запорізької Січі?
15. Чим пояснюється високий освітній рівень Запорізької Січі?
16. Як здійснювався культурний зв'язок Запорізької Січі з Києвом?
17. Яка роль гетьмана реєстрового козацтва Петра Конашевича Сагайдачного в розвитку української культури?

Завдання для тестової перевірки знань здобувачів:

1. Розташуйте в хронологічній послідовності вихід в світ таких книг:
а) «Острозька Біблія»;

- б) «Апостол» у Львові;
- в) Пересопницьке Євангеліє;
- г) слов'янська граматика Мелетія Смотрицького;
- д) перша київська книжка «Часослов»;
- е) «Прогностична оцінка поточного 1483 року» Юрія Дрогобича;
- є) Перші полемічні твори «Ключ царства небесного» і «Календар римський новий» Герасима Смотрицького;
- ж) «Хроніка Польщі» Мартина та Йоахіма Бельських;
- з) Перший словник української мови «Лексиконь словеноросский альбо имен толкование» П.Беринди;
- и) Полемічний твір «Пересторога» невідомого автора, що друкувався під псевдонімом Клірик Острозький.

2. Першою науковою установою України вважається:

- а) Львівська братська школа;
- б) Острозька слов'яно-греко-латинська академія;
- в) Києво-Могилянська академія.

3. Ідеологічною основою світогляду доби Відродження являється:

- а) просвітництво; б) християнство; в) гуманізм.

4. Більша частина українських земель до складу Великого князівства Литовського увійшла у:

- а) II пол.. XIV ст..;
- б) II пол.. XV ст..;
- в) II пол.. XVI ст..

5. Люблінська унія передбачала об'єднання Польщі й Великого князівського Литовського:

- а) Так; б) Ні.

6. Найдосконалішою рукописною книгою, національною святинею України є:

- а) «Пересопницьке Євангеліє»;
- б) «Требник»;
- в) «Літургіон або служебник».

7. Засновником слов'яно-греко-латинської школи вищого типу в Острозі був:

- а) князь Костянтин Острозький;
- б) Герасим Смотрицький;
- в) Кирило Лукаріс.

8. Київська братська школа була відкрита у:

- а) 1615 р.; б) 1610 р.; в) 1620 р.

1. Оригінальною пам'яткою народної поезії другої половини XVI ст.. є:

- а) «Пісня про Байду»; б) «Маруся Богуславка»; в) «Козак Мамай».

2. Засновником полемічної літератури в Україні в литовсько- польську добу вважають:

- а) Павла Русина; б) Юрія Дрогобича; в) Станіслава Оріховського.

3. Українська уніатська церква виникла після Бретського церковного собору у:

- а) 1555 р.; б) 1550 р.; в) 1596 р.

4. Першою друкованою книжкою виданою І. Федоровим була:

а) «Буквар»;б) «Апостол»;в) «Острозька біблія».

5. На формування культури Відродження мали вплив:

а) феодалні суспільні відносини;

б) раньобуржуазні суспільні відносини;

в) станово – корпоративні суспільні відносини.

6. Автором першої друкованої книжки, виданої українцем за кордоном був:

а) Павло Русин;

б) Юрій Дрогобич;

в) Станіслав Оріховський.

7. Першим ректором слов'яно-греко-латинської школи вищого типу в Острозі був:

а) князь Костянтин Острозький; б) Герасим Смотрицький;

в) Кирило Лукаріс.

Зробіть порівняльну таблицю 1 основних правових документів литовсько-польської доби

Таблиця 1 – порівняння основних правових аспектів Кревської, Люблінської та Берестейської уній

	Люблінська унія	Кревська унія	Берестейська унія
Форма державності			
Підлеглисть українських територій			
Права українців			
Свобода віри та культури			
Економічні вольності			

Питання:

1. Зробіть висновок про рівень комфорту проживання українців в даний час.

2. Які причини підписання цих уній та наслідки в подальшій історії України?

3. Які правові та суспільно-політичні, економічні наслідки мали дані

документи в подальшій історії України?

Література
Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред.. В. Качкана та ін. / А. Беспалова . – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.
2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.
5. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.
2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. – 206 с.

**Тема 3. Українська культура часів Козацько -гетьманської держави
(середина XVII – кінець XVIII ст.)**

В цій темі варто звернути увагу на те, що Національно- визвольна війна українського народу під проводом гетьмана Б. Хмельницького стала переломною подією не тільки вітчизняної, але і європейської історії. Виникла унікальна Українська козацько- гетьманська держава, хоч і не на всій етнічній території, з оригінальним адміністративно-територіальним устроєм, новими соціально- економічними відносинами; змінилася і розстановка сил на континенті.

Період української історії, що почався після смерті Богдана Хмельницького і привів до упадку створеної ним козацької гетьманської держави, визначається одним страшним словом – «руїна».

Необхідно зазначити, що в останній чверті XVII ст. настає певна стабілізація політичного і соціально-економічного життя на Україні, зокрема Лівобережній, однак тепер лише як автономної Гетьманщини у складі Московської держави. Але навіть в умовах обмеженої державності українські землі переживають нове піднесення економічного і культурного життя. Проте цей поступальний розвиток був повністю затриманий вже в роки царювання Петра I який, перелякавшись виступу І. Мазепи, остаточно розтоптав автономний статус Гетьманщини.

Початок XVII ст. в Україні вирізняється активним розвитком освіти. По всій території відкривалися школи різного кшталту. Особливу роль у становленні вищої освіти відіграла Києво-Могилянська академія, створена у 1632 р. в результаті об'єднання лаврської школи, заснованої напередодні митрополитом Петром Могилою, з братською школою, заснованою 1615 р.

Іваном Борецьким на Подолі в садибі, подарованій братству Гальшкою Гулевичівною. Спочатку новоутворений навчальний заклад мав статус колегії, її засновник Петро Могила (1597—1647) був однією з найпомітніших постатей в історії української культури. Він здобував освіту в Львівській братській школі та єзуїтському колегіумі, потім у західноєвропейських університетах. Як просвітитель і релігійний діяч Петро Могила без перебільшення відіграв чи не вирішальну роль у розвитку освіти в Україні напередодні Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького у 1648—1654 рр. Дбаючи про своє улюблене дітище, київський митрополит завзято добивався, щоб колегія дістала право називатися академією.

Згадуючи вищесказане доречно підсумувати, що причин цього декілька. По-перше, академія мала вищий за колегію ранг, що прирівнювався до університету. Як зазначає француз Жан-Бенуа Шерер у книзі "Аннали Малоросії, або Історія козаків-запорожців" (Париж, 1788), "під академією тут слід розуміти те, що ми звичайно називаємо університетом". По-друге, тільки в академії існували богословські класи; тільки академія мала право самоврядування й училищні колонії. По-третє, академія мала стати вогнищем культурної "схизми", освітньо-науковим, літературним центром, який боровся проти полонізації в усіх сферах життя, зокрема духовній.

Питання до самоконтролю

1. Де і коли були засновані в Україні колегіуми? Яке було їх завдання?
2. Яким чином українська державність впливала на розвиток української культури?
3. Чому Києво-Могилянська академія стала центром освіти і науки?
4. Яка роль Рафаїла Заборовського у справі розвитку, відродження академії?
5. Назвати тенденції розвитку української культури XVIII ст?
6. Яке значення козацтва в утвердженні культурної самобутності українського народу?
7. Назвати жанри української літератури XVIII ст.
8. В чому виявилась гуманістична спрямованість творчості Г. С. Сковороди?
9. Які риси життя й творчості Г.С. Сковороди відповідають ідеалам античності?
10. Які особливості притаманні музичній творчості композиторів М.Березовського, Д.Бортнянського, А.Веделя?
11. Які особливості барокко? Чим зумовлена поява стилю барокко?

Завдання для тестової перевірки знань студентів

1. У XVIII ст. колегіуми існували в містах України: Полтаві; Харкові; Києві; Переяславі; Чернігові.
2. Знайти зв'язок між датами: 1632р., 1817 р., 1992 р., 1700 р., 1727 р., 1738 р.
3. Козацтво як соціально - активна верства українського суспільства, остаточно сформувалося у:
а) XVI ст.;б) XV ст.;в) XVII ст.;

1. Найшановнішим християнським святом у козаків було свято:
 - а) Різдво Пресвятої Богородиці;
 - б) Покрови Пресвятої Богородиці;
 - в) Масляниця.
 2. У 1576 р. слов'яно-греко-латинську школу вищого типу було засновано у місті:
 - а) Турові; б) Волинському; в) Острозі.
 3. Фундатором вищої освіти в Україні вважається:
 - а) Михайло Грушевський; б) Петро Могила; в) Костянтин Острозький;
 4. В основі філософських поглядів Г.Сковороди лежить вчення:
 - а) про дуалістичність світу;
 - б) про три світи;
 - в) про чотири благородні істини.
 5. Перший вищий навчальний заклад у східних слов'ян називався:
 - а) Києво-Могилянська академія;
 - б) Слов'яно-греко-латинська школа;
 - в) Київська братська школа.
 6. Найсамобутнішим українським мислителем ХУІІІ ст. вважається:
 - а) Г.С. Сковорода; б) І.Гізель; в) Ф.Прокопович.
 7. Першу міську бібліотеку у 1720 р. було відкрито у :
 - а) Острозі; б) Глухові; в) Києві.
 8. Оригінальною пам'яткою народної поезії другої половини ХVІ ст. є:
 - а) «Пісня про Байду»; б) «Маруся Богуславка»; в) «Козак Мамай».
 9. Автором трагікомедії «Володимир», написаної у 1705 р. є:
 - а) Г. Каниський; б) М. Довгалецький; в) Ф. Прокопович.
 10. Термін «козак» в монгольській хроніці (1240 р.) означав:
 - а) самотня людина; б) «конвоїр»; в) вільна людина.
1. Першу велику Січ заснував:
 - а) Б. Хмельницький; б) С.Наливайко; в) Д. Вишневецький.
 2. Українську національну революцію в сер. ХVІІ ст. очолив:
 - а) І.Мазепа; б) С. Наливайко; в) Б. Хмельницький.

Література

Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред.. В. Качкана та ін. / А. Беспалова . – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.
2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.
5. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.

2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олеса Гончара, 2016. – 206 с.

Тема 4. Українське національно - культурне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.

Пропонована тема дає можливість зазирнути в суть подій XVIII ст., які розкривають трагічну сторінку історії України – періоду, коли після антимосковського наступу І. Мазепи російські самодержавці крок за кроком підбирали під себе українські землі. До кінця XVIII ст. всі автономні регіони України – Гетьманщина, Слобожанщина і Запорізька Січ – втратили статус автономії, перетворившись на рядові провінції безмежних просторів Російської імперії.

Опираючись на вищезгадане необхідно підкреслити, що період перебування України під владою двох найбільших європейських імперій займає в українській історії особливе місце. XIX ст. стало часом зміцнення ідей самостійництва України, українського національного відродження. Тому історію українського народу ми розглядаємо на тлі процесів національного відродження. У зв'язку з національним відродженням України в сучасних умовах посилився інтерес до історії українського національного відродження. Висвітлення цих проблем стає актуальним не лише з пізнавальної точки зору, а й через необхідність виявлення історичного коріння цих проблем та пошуків ефективних шляхів оптимізації їх вирішення.

У XVIII ст. царський уряд проводив в Україні колонізаторську політику, яку започаткував Петро I після Полтавської перемоги. Здійснювались далі кроки щодо ліквідації автономії України. За наполяганням Катерини II останнім гетьман України Кирило Розумовський був змушений у листопаді 1764 р. зректися гетьманства. Для управління Україною знову була зведена Малоросійська колегія, яка отримала назву "Другої". Перша діяла 1722-1727рр.

Варто згадати, що в середині XVIII ст. в Західній Європі досягає свого розквіту Просвітництво. Його характерною рисою було прагнення просвітителів до перебудови всіх суспільних відносин на основі розуму, рівності, справедливості. Головний шлях до прогресу, універсальний засіб удосконалення людини й суспільства вони вбачали в поширенні освіти, вихованні та самовихованні. Важливим стали усвідомлення можливості існування різних поглядів на світ, філософію, мистецтво, мораль, толерантність по відношенню до інших.

Питання до самоконтролю

1. В чому полягає вплив української культури на російську?
2. Хто такий Феофан Прокопович?
3. В чому викривальна сила вірша Г.Сковороди «Всякому городу нрав і права»?
4. Що таке "Руська трійця"?

5. Які особливості суспільно-політичного розвитку України в ХІХ ст. ви можете назвати?
6. У чому виявилось прагнення українців до вкорінення засад національної науки та освіти?
7. Які особливості характерні для розвитку класичної української літератури?
8. У чому виявився творчий геній Т.Г. Шевченка?
9. У чому полягає реалістичний напрям в українській літературі?
10. Що таке класицизм та неокласицизм? Що наближає, а що відрізняє ці стилі? Як вони відобразилися в українській культурі?
11. Які твори української архітектури, скульптури та малярства свідчать про розвиток українського мистецтва у складі Російської та Австро-Угорської імперій?
12. Чому Кирило-Мефодіївське товариство вважалось показником процесу пробудження національної самосвідомості?

Завдання для тестової перевірки знань здобувачів

1. В кін. ХVІІІ ст. територія України була:
 - а) розділена між двома імперіями;
 - б) розділена між трьома імперіями;
 - в) незалежна.
1. При Олександрові І в Російській імперії створюється система освіти, яка складалася з:
 - а) двох рівнів; б) трьох рівнів; в) чотирьох рівнів.
2. Першим ректором Харківського університету став:
 - а) В. Каразін; б) П. Гулак-Артемівський; в) М. Костомаров.
3. Чернівецький університет було відкрито у:
 - а) 1875 р.; б) 1865 р.; в) 1898 р.
4. Ідею літального апарата для польоту в космос запропонував геніальний український винахідник:
 - а) І. Мечніков; б) М. Курако; в) М. Кибальчич.
5. Засновником українознавства у світовій науці вважається:
 - а) М. Драгоманов; б) М. Костомаров; в) Т. Шевченко.
6. До найвідоміших п'єс Г. Квітки-Основ'яненка відносяться:
 - а) «Наталка Полтавка», «Москаль-чарівник»;
 - б) «Сватання на Гончарівці», «Шельменко-денщик»;
 - в) «Пан та собака», «Богдан».
7. Автором пісні «Я русин був, єсьм і буду» є:
 - а) О. Духнович; б) І. Базилович; в) А. Добрянський.
8. Перший «Кобзар» Т.Г. Шевченка був виданий у:
 - а) 1840 р.; б) 1850 р.; в) 1845 р..
9. Поетичну драму «Лісова пісня» написала видатна українська письменниця:
 - а) Олена Пчілка; б) Леся Українка; в) Марко Вовчок.
10. Головними центрами театрального життя в Україні в першій половині ХІХ ст. стали міста:
 - а) Київ, Львів; б) Харків, Полтава; в) Київ, Харків.

11. Спілка художників – реалістів в другій пол. XIX ст. називалася:

- а) «Товариство пересувних художніх виставок»;
- б) «Нова Україна»;
- в) «Живописна Україна».

12. Першу українську оперу написав композитор:

- а) М. Лисенко; б) П. Нищинський; в) С. Гулак-Артемівський.

13. Демократично-просвітительське літературне угруповання, яке діяло протягом 1833-1837 рр. в Галичині називалося:

- а) «Кирило-Мефодіївське братство»; б) «Руська трійця»; в) «Громада».

14. Перша в історії України політична національна організація була заснована в:

- а) 1845 р.; б) 1840 р.; в) 1855 р.

Література

Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред. В. Качкана та ін. / А. Беспалова. – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.
2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.
5. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.
2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. – 206 с.

Тема 5. Розвиток української культури в період визвольних змагань (1917–1921рр.)

Розпочинаючи огляд даної теми, необхідно згадати, що сьогодні, коли історія знову поставила перед нами питання відродження самостійності Української держави, ми повинні особливо пильно вивчати досвід нашого національно-державного будівництва. Як відомо, протягом майже трьох століть поневолена українська державність відродилася у 1917 р. на Наддніпрянській Україні і знайшла своє втілення в Українській Народній Республіці. Важливим чинником в її утвердженні став вихід України на міжнародну арену, налагодження відносин з іноземними державами, проведення самостійної зовнішньої політики.

В контексті розгляду подій варто зауважити, що ав кінці XIX - на початку XX ст. народницька ідеологія вже не знаходила відгуку серед молодшого і більш радикально налаштованого покоління українського

національно-культурного руху. Відбувся процес радикалізації цього руху, перехід до активних методів боротьби, почали утворюватися неформальні політичні організації та товариства. Найвідомішим у цей час стало створення студентами влітку 1891р. харківське таємне товариство революційного спрямування "Братство тарасівців". Основними його програмними засадами стали гасла ліквідації національно-політичного гноблення, єдності галицьких та наддніпрянських українців, автономії усіх народностей Російської імперії, запровадження української мови а суспільно-політичне життя, у закладах культури та освіти, у родинне життя.

Підсумовуючи вищесказане варто підкреслити, що Перша світова війна – це час трагедій і зростання національної самосвідомості українців, їх готовність до революційного вирішення власних проблем. Українська земля стала ареною бойових дій. Українці були змушені брати участь у цій війні з обох сторін і, не маючи власної держави, захищали чужі інтереси.

Питання до самоконтролю

1. Якою була національно-культурна політика Центральної Ради та П.Скоропадського?
2. Яким чином після 1917 р. було втрачено для України величезний інтелектуальний потенціал?
3. Хто такий І.Сікорський?
4. Який перший навчальний заклад в Україні одержав статус державного?
5. Як змінилося світорозуміння і світовідчуття людини у XX ст?
6. Які особливості культури XX ст. ви можете виділити?
7. Охарактеризувати основні риси боротьби українців на початку XX ст. за політично-національну самостійність і власну культуру. Чому цей рух зазнав тоді тяжку поразку?
8. Назвати досягнення української науки й освіти у XX ст . Чи були повністю використані можливості їх розвитку? Якщо ні то чому?
9. Назвати найбільш оригінальні й сильні літературно-творчі особистості України XX ст .

Завдання для тестової перевірки знань здобувачів

1. Правильно розташуйте прізвища:
 - а) засновник товариства "Просвіта" в м. Олешках на Херсонщині;
 - б) перший ректор Української Академії мистецтв;
 - в) автор ілюстрації до "Енеїда" І.Котляревського;
 - г) ініціатор створення Молодого театру;
 - д) міністр освіти та мистецтв в гетьманському уряді.
2. На початку XX ст.. культура України продовжувала розвивати народні демократичні традиції XIX ст:
 - а) Так; б) Ні;
3. Трьох томну працю «Відродження нації» в 1919 р. написав:
 - а) М.Куліш; б) І.Кочерга; в) В.Винниченко.
4. Український кінематограф з'явився:
 - а) на поч.. XX ст.; б) в сер. XX ст; в) в кін. XX ст.

5. Період творчого злету в українській культурі у 20 –х р. ХХ ст. називають:
- а) «авангардизм»; б) «відродження»; в) «розстріляне відродження».
6. У 20- х р. ХХ ст. університети були реорганізовані у:
- а) науково – дослідні інститути;
 - б) профільні інститути;
 - в) професійно – технічні інститути.
7. Прихильники «теорії боротьби двох культур», яка сформувалася в 20-х р. ХХ ст. відстоювали, що існує:
- а) боротьба між українською і російською культурами;
 - б) велика відмінність між українською і російською культурами;
 - в) єдність між українською і російською культурами ;
8. Перша літературна організація, яка з’явилась в 1922 році називалась:
- а) «Гарт»; б) «Плуг»; в) «Просвіта».
9. Автором пам’ятника Т.Г. Шевченку, який був встановлений у Каневі є:
- а) І. Кавалерідзе; б) М.Манізер; в) П. Костирко.
10. Всесвітню славу О. Довженку принесли фільми:
- а) «Наталка Полтавка», «Запорізька Січ», «Богдан Хмельницький»;
 - б) «Звенигора», «Арсенал», «Земля»;
 - в) «Тіні забутих предків», «Захар Беркут», «Вавілон ХХ».
11. Спроба створити життєвий простір за допомогою нової техніки в архітектурі називається:
- а) конструктивізм; б) раціоналізм; в) реалізм.
12. Вчених письменників, художників, які відзначалися непримиренністю до ідеологічної диктатури влади у другій пол. ХХ ст. називали:
- а) модерністами; б) шестидесятниками; в) комуністами.
13. Авангардизм – це термін для позначення:
- а) загальних новаторських напрямів в художній культурі ХХ ст.;
 - б) напрямків у мистецтві ХХ ст., які догматично дотримуються усталених канонів;
 - в) кризових явищ у філософії, естетиці, мистецтві та літературі кін. ХІХ –поч. ХХ ст.
14. На початку ХХ ст... в художній культурі України відбувався пошук нових форм, який виявився в орієнтації на західноєвропейські процеси – «модернізація», «космополітизм» тощо:
- а) Так; б) Ні;
15. Духовна свобода це:
- а) свідомо реалізація людиною своїх ідеалів;
 - б) душа, серце й розум народу;
 - в) єдність людського роду.

Література

Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред.. В. Качкана та ін. / А. Беспалова . – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.
2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО»,

2015.

4. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/В.С.Власов, С.В.Кульчицький. – Київ: Літера ЛТД, 2018.

5. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/Н.М.Сорочинська, О.О.Гісем. - Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018.

6. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/І.О.Бурнейко, М.Є.Крижановська. – Тернопіль: Астон, 2018.

7. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/О.І.Пометун, Н.М.Гупан. – К.: УОВЦ «Оріон», 2018.

8. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/О.К.Струкевич. - К: Грамота, 2018.Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.

9. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.

2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. – 206 с.

Тема 6. Культура українських земель у 20 -х - 80 -х років ХХ ст.

Розпочинаючи розгляд даної теми, варто наголосити, що визвольні змагання 1917–1921рр. сприяли зростанню національної свідомості українців, соборності наших земель, появі політичної та військової еліти. В ці роки набувався досвід боротьби за свободу і незалежність держави. Події в Україні привернули увагу світової громадськості, мали вплив на політичне життя в Європі та світі. Українська революція розкрила великий потенціал української нації, повернувши її в ряди державних народів світової спільноти, з чим змушені були рахуватися наші супротивники.

Необхідно акцентувати увагу на тому, що незважаючи на поразку і розчленування території України, питання державності стало основним і конечним у сучасній українській історії. В лекціях з цієї теми простежується хід подій на українських землях у міжвоєнний період, розкривається національно-визвольна боротьба українського народу проти чужеземного поневолення, показано діяльність національних політичних сил за відновлення Української самостійної соборної держави.

Підсумовуючи розглянутий матеріал потрібно наголосити, що в радянський період української історії завданням держави була підкорена більшовиками освіта. Тут важливим напрямом ставала ліквідація неписьменності населення.

1. В чому суть українізації та які її наслідки?
2. Яка робота проводилася щодо культурного й духовного розвитку національних меншин?
3. Що характерним було в 20-х роках для української літератури та мистецтва?
4. В чому полягає ідеологізація культурного життя?
5. Що це за теорія "боротьби двох культур"?
6. Що це за творчий метод радянської культури "соціалістичний реалізм"?
7. Яка сторінка національної культури увійшла в українську історію під назвою "Розстріляне відродження"?
8. Як політичні процеси в Україні в 20-30-х роках відбилися на розвитку української культури?

Завдання для тестової перевірки знань здобувачів

1. Правильно розташуйте дати:
 - а) заснування Державного заслуженого академічного українського народного хору імені Г.Верьовки;
 - б) вихід на екрани фільму О.Довженка "Земля";
 - в) відкриття у Києві пам'ятника Т.Г.Шевченку;
 - г) заснування Української Академії наук;
 - д) створення в Києві Державної української мандрівної капели (скорочено - "Думка");
 - е) вихід в ефір першої на Україні радіопередачі;
 - є) заснування Лесем Курбасом одного з перших українських театрів "Березіль".
2. У 1926-1930 рр. було видано 24 томи творів письменника:
 - а) М.Куліша; б) І.Кочерги; в) В.Винниченка.
3. Перші українські хронікальні фільми були зняті у:
 - а) Харкові; б) Києві; в) Львові.
4. Політика «коренізації» в Україні розпочалася у:
 - а) 30-х р. XX ст...;
 - б) 20-х р. XX ст...;
 - в) 40-х р. XX ст...
5. Лівацька течія в літературі отримала назву:
 - а) «пролеткульт»; б) футуризм; в) символізм.
6. Натхненником «теорії боротьби двох культур», яка сформувалася в 20-х р. XX ст.. був:
 - а) лідер компартії І.Сталін;
 - б) лідер компартії Д. Лебідь;
 - в) лідер компартії В.Ленін
7. Основоположником модерністського напрямку в живописі – «супрематизм» вважають:
 - а) Ф.Кричевського; б) О.Шовкуненка; в) К.Малевича.
8. Головною якістю архітектури XX ст...була:
 - а) краса; б) користь; в) міцність.
9. Восьмирічна освіта стала обов'язковою в СРСР у:
 - а) 1957 р.; б) 1959 р.; в) 1950 р.

10. Менталітет це:

- а) свідома реалізація людиною своїх ідеалів;
- б) душа, серце й розум народу;
- в) єдність людського роду.

11. Принциповою особливістю української культури ХХ ст.. є:

- а) визначальна роль геополітичного чинника;
- б) тісний взаємозв'язок економіки, політики, культури;
- в) визначальна роль політичного чинника.

8. В українській літературі на поч..ХХ ст.:

- а) не поєднувалися романтизм і неореалізм з футуризмом і символізмом;
- б) поєднувалися романтизм і неореалізм з футуризмом і символізмом; в) панував соціалістичний реалізм.

9. Київська музично – драматична школа на поч.. ХХ ст.. була заснована:

- а) М. Лисенком;
- б) М.Леонтовичем; в) Я. Степовим.

10. Першим українським кінооператором і постановником вважають:

- а) О.Олексієнка; б) Д.Сахненка; в) Я. Степового.

11. Прихильники «теорії боротьби двох культур» розглядали українську культуру як:

- а) відсталу;
- б) високохудожню; в) низькопробну.

12. Модерністський напрямок в живописі, основоположником якого став К.Малевич називається:

- а) імпресіонізм; б) футуризм; в) супрематизм.

Література

Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред.. В. Качкана та ін. / А. Беспалова . – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.
2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.
3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015.
4. Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.
5. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.
2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олеся Гончара, 2016. – 206 с.

Тема 7: Культуротворчі процеси в Україні в умовах незалежності.

Розглядаючи дану тему необхідно звернути увагу, що 1950- ті роки

Україна вступила, перебуваючи в лещатах апогею нелюдського тоталітарного режиму, який з нечуваною жорстокістю втілювала комуністична партія, зміцнюючи диктатуру. Духовна атмосфера республіки і надалі залишалася отруєною злочинами проти людини, її розуму, волі, гідності. Усе це жахливо впливало на політичний, економічний, духовний стан української нації, її генофонд. Необхідність кардинальних змін в умовах післявоєнного світу розуміла радянська верхівка. Не згасала віра у крах тоталітарної комуністичної системи в очах мільйонів простих людей.

Підсумовуючи вищесказане, варто згадати і про післявоєнний період та «Відлигу» 60-х років в українській культурі. Під час Другої світової війни всю територію України було окуповано німцями. Радянські владі, яка повернулася в Україну, необхідно було не тільки відбудувати зруйновану промисловість, а й відновити систему освіти, роботу наукових закладів, культурних установ. В умовах, коли Україна стала незалежною державою, набирає сили її культурне відродження.

Питання до самоконтролю

1. Що таке «ждановщина»?
2. Як розвивались культура і духовне життя в Україні часів хрущовської «відлиги»?
3. Що нового принесли в літературу та мистецтво «шестидесятники»?
4. Які мистецькі досягнення української діаспори?
5. Хто такий Григорій Ващенко?
6. Який внесок українства у світову культуру?
7. В чому суть українського національно-культурного відродження?
8. Що є новим в законодавстві України про культуру?
9. Які чинники розвитку української культури та її перспективи?
10. Які риси носить нова соціальна реальність?
11. Які перспективи має українська культура в новій соціальній реальності?
12. Які зміни відбулися в освіті, науці, релігійному житті?

Завдання для тестової перевірки знань здобувачів

1. В архітектурі ХХ ст. переважала:
а) функціональна якість; б) конструктивна якість; в) естетична якість.
2. Єдиним правильним методом у літературі і мистецтві в СРСР було проголошено:
а) реалізм; б) комуністичний реалізм; в) соціалістичний реалізм.
3. Середня освіта стала обов'язковою в СРСР у:
а) 1977 р.; б) 1959 р.; в) 1950 р.
4. У 1990 р. було посмертно реабілітовано і присуджено державну премію ім. Т.Г. Шевченка поету із Донбаса:
а) М. Вінграновському; б) В. Стусу; в) В. Симоненку.
5. Пісні «Пісня про рушник», «Пісня про вчительку», «Стежина» написав український композитор:
а) П. Майборода; б) С. Людкевич; в) А. Кос-Анатольський.
6. Дисиденство це:

- а) морально-політична опозиція до панівних у суспільстві ідей та цінностей;
 - б) ідейно-регулятивний принцип суспільно-політичного розвитку, що базується на існуванні декількох незалежних думок щодо розуміння буття;
 - в) сукупність тенденцій, які визначають стан культури суспільства.
7. Загальною закономірністю суспільного розвитку у ХХ ст. є:
- а) визначальна роль геополітичного чинника;
 - б) тісний взаємозв'язок економіки, політики, культури;
 - в) визначальна роль політичного чинника.
8. Образ «розстріляного відродження» у сучасній публіцистиці і науковій літературі пов'язують із:
- а) Першою світовою війною;
 - б) сталінськими масовими репресіями;
 - в) громадянською війною.
9. В 1958 р. на Всесвітній виставці в Брюсселі до почесного списку двадцяти кращих фільмів світу всіх часів і народів було включено фільм О.Довженка:
- а) «Звенигород»; б) «Земля»; в) «Арсенал».
10. Головним наслідком хрущовської «відлиги» (50-60 – ті р.р. ХХ ст...) стало:
- а) формування генерації молодих українських письменників – «шістдесятників»;
 - б) відхід від основних ідеологічних настанов марксизму-ленінізму;
 - в) процес реабілітації репресованих діячів більшовицької партії.
11. Широке визнання громадськості отримав фільм режисера С.Параджанова:
- а) «Білий птах з чорною ознакою»;
 - б) «Вавілон ХХ»;
 - в) «Тіні забутих предків».
12. Соціокультурна ситуація це:
- а) морально-політична опозиція до панівних у суспільстві ідей та цінностей;
 - б) ідейно-регулятивний принцип суспільно-політичного розвитку, що базується на існуванні декількох незалежних думок щодо розуміння буття;
 - в) сукупність тенденцій, які визначають стан культури суспільства.
13. Остаточне об'єднання українських земель в кордонах УРСР відбулося:
- а) у 1954 р. коли до складу було включено Крим;
 - б) після Другої світової війни;
 - в) у 20-х роках ХХ ст.
14. Перше об'єднання футуристів в Україні виникло у:
- а) Харкові; б) Києві; в) Львові.
15. У 1934 р. для всього СРСР була введена обов'язковою:
- а) семирічна освіта ; б) початкова освіта; в) середня освіта.
16. Шевченківською премією відзначений роман Ліни Костенко:
- а) «Проміння землі»; б) «Мандрівне серце»; в) «Маруся Чурай».
17. Людина-споживач пропагандистських штампів постає в :
- а) абстракціонізмі; б) абсурдизмі; в) поп-арті; г) соц-арті.

18. Плюралістична модель світу відповідає культурі :

а) постмодернізму; б) бароко; в) просвітництва; г) модернізму.

19. Позначте дату події, що її стосується цей опис: «Відповідно до конституції Української СРС державною мовою Української Радянської Республіки є українська мова»:

а) 1985 р.;

б) 1986 р.;

в) 1989 р.;

г) 1991 р.

20. В якому році створено Товариство української мови імені Т. Шевченка та Народний Рух?

а) 1980 р.;

б) 1991 р.;

в) 1984 р.;

г) 1988 р.

21. Постімпресіонізм характерний для :

а) суб'єктивізму; б) об'єктивізму; в) міфотворчості; г) ірраціоналізму.

Література

Основна

1. Беспалова А. Історія Української культури: нац. підручник / за ред.. В. Качкана та ін. / А. Беспалова . – К: ВСВ «Медицина», 2014. – 435 с.

2. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. – К.: Академія, 2021. – 640 с.

3. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. - К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015.

4. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/В.С.Власов, С.В.Кульчицький. – Київ: Літера ЛТД, 2018.

5. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/Н.М.Сорочинська, О.О.Гісем. - Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018.

6. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/І.О.Бурнейко, М.Є.Крижановська. – Тернопіль: Астон, 2018.

7. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/О.І.Пометун, Н.М.Гупан. – К.: УОВЦ «Оріон», 2018.

8. Історія України: (рівень стандарту) підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти/О.К.Струкевич. - К: Грамота, 2018.Кордон М.В. Історія української культури: навч. пос. / М.В. Кордон. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – С. 274- 288.

9. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. - 160 с.

Додаткова

1. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії» /В. В'ятрович.- К., 2021. – 528 с.

2. Іваненко В.В. Історія і культура України [Текст]: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. – 206 с.